

Силабус курсу

Пенсійне забезпечення

Ступінь вищої освіти – магістр
Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»

Рік навчання: I, Семестр: II

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

Старший викладач кафедри психології та соціальної роботи,
Глух Тетяна Григорівна

Контактна інформація

Кафедра психології та соціальної роботи
Адреса: м. Тернопіль б-р. Т. Шевченка, 9
Кабінет: 44 Телефон: 19-211#

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Пенсійне забезпечення» покликана ознайомити студентів із базовими принципами, категоріями і поняттями системи пенсійного страхування, розкрити її соціально-економічну природу, проаналізувати становлення пенсійного страхування у світі, розкрити теоретичні та методологічні аспекти сучасного стану справ у цій сфері в Україні та інших країнах, висвітлити правові основи страхової пенсійної системи, а також сформулювати початкові уміння та навички оперування теоретичним матеріалом та здійснення навчальних розрахунків пенсійних виплат для практичного використання у сфері соціального забезпечення.

Структура курсу

№ п/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1	1. Предмет, завдання та основні категорії системи пенсійного забезпечення..	Володіти основними категоріями пенсійного забезпечення, та здійснювати критичний і порівняльний аналіз його різних систем.	Питання
2	2 Нормативно-правова база, що регламентує функціонування системи пенсійного забезпечення в Україні.	Знати систему законодавства, що регулює сферу пенсійного забезпечення, здійснювати аналіз положень Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».	Презентації
3	3. Принципи, засади і механізми функціонування пенсійного забезпечення в Україні. Реформування пенсійної системи України.	Знати макроструктурні складові та соціально-економічні засади системи пенсійного забезпечення. Рефлексувати принципи функціонування пенсійного забезпечення. Усвідомлювати основні шляхи реформування сфери пенсійного страхування.	Реферат
4	4. Загальні положення Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне	Знати основні визначення трудового стажу, його види та значення в пенсійному забезпеченні. Уміти обчислювати трудовий стаж. Рефлексувати поняття вислуги років та її значення в пенсійному	Питання

	забезпечення". Страховий стаж у солідарній системі.	забезпеченні.	
5	5. Види пенсій у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	Знати про основні види пенсій у солідарній системі ЗДПС та аналізувати основні чинники, що впливають на їх розмір.	Питання, задачі
6	6. Призначення, перерахунок і виплата пенсій у солідарній системі.	Володіти методикою призначення та нарахування пенсій у солідарній системі пенсійного забезпечення. Знати особливості перерахунку і виплати пенсій.	Питання
7	7. Суб'єкти накопичувальної системи пенсійного страхування. Зберігання пенсійних активів.	Знати функції, права та обов'язки різних суб'єктів накопичувальної системи пенсійного страхування. Розуміти особливості та принципи зберігання пенсійних активів.	Питання, тести
8	8. Пенсійні виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду	Знати особливості накопичувальної системи як другого рівня системи пенсійного забезпечення в Україні. Диференціювати та порівнювати пенсійні виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду	Задачі
9	9. Державне регулювання та нагляд. Відповідальність у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.	Знати особливості нормативного регулювання діяльності суб'єктів загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Рефлексувати та задіювати механізми і процедури ефективного державного регулювання та нагляду у сфері пенсійного страхування.	Реферати,
10	10. Інфраструктура системи недержавного пенсійного забезпечення.	Знати особливості функціонування системи недержавного пенсійного забезпечення та правового регулювання правовідносин в цій сфері. Аналізувати пенсійні активи та пенсійні виплати недержавних пенсійних фондів. Рефлексувати перспективи розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні.	Питання, задачі
11	11. Пенсійні виплати та успадкування пенсійних активів. Державний нагляд і контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.	Знати про основні механізми функціонування і види контролю на третьому рівні системи пенсійного забезпечення в Україні. Аналізувати основні переваги та недоліки недержавного пенсійного забезпечення.	Питання, тести, МКР

Літературні джерела

1. Веб-сайт Міністерства соціальної політики України «Пенсія» URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Pensii.html>
2. Веб-сайт Пенсійного фонду України URL: <https://www.pfu.gov.ua/>
3. Гірняк А. Н. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни Пенсійне забезпечення. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 53 с.
4. Глух Т. Г., Гірняк А. Н. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни «Пенсійне забезпечення». Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка», 2023. 25 с.

5. Глух Т. Г., Сенчук Ю. М. Психологічні детермінанти актуалізаційного й деструктивного хвилювання соціального працівника-практика. *Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід*: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, ТНЕУ, 5-6 квітня 2019 р. Тернопіль: Економічна думка, 2019. Т. 2. С. 133-136.

6. Гуменюк В. Є. Адміністративно-правові засади публічного управління у сфері пенсійного забезпечення в Україні : дис. к.ю.п. Запоріжжя: ЗНУ. 2021. 214 с.

7. Діденко Л. В., Тітор В. С. Сучасний стан системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2020. № 1-2. С. 76-86.

8. Козак Т. М. Напрями інтеграції системи пенсійного забезпечення України до європейської та світової пенсійної системи. *Інвестиції : практика та досвід*. 2021. № 4. С. 116-121.

9. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>

10. Про пенсійне забезпечення: Закон України від 05.11.1991 № 1788-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися встановлених дедлайнів. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, платформа Moodle).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із адміністрацією.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	5%	15%	40%
Поточне опитування	Модульний контроль 1	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (7 занять, 11 тем – 4 оцінки).		Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час тренінгу.	Оцінювання виконаного завдання у формі письмового теоретико-розрахункового перспективного плану	2 теоретичні запитання по 40 балів 1 задача – 20 балів
2. Модульний контроль 1 проводиться на 7 практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання.				

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно

B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом